

завдань Типової освітньої програми стосовно медіаграмотності, який включений у підручники читання для 2-4 класів; форми та засоби реалізації ресурсу.

- *Розроблено й упроваджено* в практику в умовах дистанційного навчання комплекс компетентнісно орієнтованих завдань, створених на основі розробленої технології формування в учнів початкової школи умінь роботи з даними, що містить також діагностику навчальних результатів, необхідну для корекції знань та умінь учнів і власне освітнього процесу.

- *Розроблено* методичний ресурс у вигляді інструментарію оцінювання для реалізації технологій вхідного діагностування навченості учнів початкових класів, оцінювання сформованості в учнів компетентностей, вербального оцінювання, підсумкового оцінювання результатів навчання випускників початкової школи.

- Результати дослідження *використані* під час створення проєкту Програми незалежного тестування фахових знань та вмінь учасників сертифікації – учителів початкової школи (наказ МОН України від 04.01.2022 № 3); оновлення змісту типових освітніх і навчальних програм для 1-4 класів закладів загальної середньої освіти (наказ МОН України від 03.06.2022 № 521); підготовки інструктивно-методичних рекомендацій щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році.

Інтегроване навчання як об’єкт теоретичного аналізу

*Н. М. Бібік,
доктор педагогічних наук,
професор, академік НАПНУ,
головний науковий співробітник відділу
початкової освіти імені О.Я. Савченко
Інституту педагогіки НАПН України*

Стратегічно новим спрямуванням у процесі реформування освіти є інтегроване навчання. Інтегрування є якісно відмінним від узвичаєного способом структурування, презентації та засвоєння програмового змісту, що уможливорює системний виклад знань у нових органічних взаємозв’язках.

За С. Гончаренком, інтегративний підхід у навчанні передбачає доцільне об’єднання елементів у цілісність. Результатом цього об’єднання можуть бути цілісності знань різних рівнів – цілісність знань про дійсність; про природу; з тієї чи іншої освітньої галузі; предмета, курсу, розділу, теми. Цілісність досягається завдяки інтеграції, спільних для всіх предметів понять; застосування методів і форм навчання, контролю і корекції навчальних досягнень учнів, що спрямовують навчальний процес на об’єднання знань.

За найпоширенішими визначеннями науковців, інтеграція – відбір та об’єднання навчального матеріалу з різних освітніх галузей з метою різнобічного вивчення змісту, відновлення єдності частин. Дослідники розрізняють такі види

інтеграції і відповідно інтегративного підходу – сутнісна, холістська, поліцентрична, філософська, технологічна, особистісно-орієнтована; де застосовуються різні субмеханізми інтеграції: закон, мережа теорій, картина світу (Бібік Н., Гончаренко С., Засєкіна Т., Ільченко В. та ін.).

Відмінними від традиційної системи визначаються окремі складники змісту: формування цілісної картини світу, чого не можна досягти через окреме викладання предметів; збереження різноманіття: культурного, соціального та біологічного.

Типовою моделлю інтеграції в сучасній школі вважається комбінація з навчальних предметів, освітніх галузей та міжпредметних тем. Окремими навчальними предметами залишаються мова, математика.

Встановлено, що інтегрований підхід у початковій школі має реалізовуватись варіативно. Таким чином, наявна множинність підходів до інтеграції змісту і процесів навчання.

Результати дослідження проблеми «Технології оцінювання особистісних і навчальних досягнень учнів початкової школи»

*О. В. Онопрієнко,
доктор педагогічних наук,
старший науковий співробітник, завідувач відділу
початкової освіти імені О.Я. Савченко
Інституту педагогіки НАПН України*

Наукове дослідження з проблеми «Технології оцінювання особистісних і навчальних досягнень учнів початкової школи» здійснювалось упродовж трьох років. Назвемо його найсуттєвіші результати. Вперше теоретично обґрунтовано й розроблено концептуальні положення щодо вимірювання навчальних досягнень молодших школярів, на основі яких створено і впроваджено в масову практику технології оцінювання особистісних і навчальних досягнень учнів початкової школи, забезпечені дидактико-методичним ресурсом. Розроблено перелік об'єктів формуального і підсумкового контролю й оцінювання результатів навчання з мовно-літературної, математичної і природничої галузей у Новій українській школі; вибудовано їх ієрархію; визначено дидактико-методичні вимоги до створення діагностувальних завдань для формуального та підсумкового оцінювання результатів навчання з різних освітніх галузей на основі їх провідних цілей; виділено дидактичні принципи, які забезпечують визначення змісту навчання як ресурсу формування обов'язкових і очікуваних результатів початкової освіти; визначено провідні функції технологій оцінювання. Розроблено методику створення діагностувальних завдань для формуального та підсумкового оцінювання результатів навчання, вхідного діагностування навченості учнів з різних освітніх галузей на основі їх провідних цілей. Виокремлено педагогічні умови, що є підґрунтям для розроблення та реалізації технологій оцінювання навчальних досягнень учнів в контексті компетентнісної парадигми освіти. Розширено наукові уявлення про технології оцінювання навчальних й особистісних